Ч. 16. Чернівці, субота дня 20. (I.) лютого 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину“ виносить:
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . 1 „ — „
для заграниці 20 рублів або 40 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
щодня кромі неділь і руских сьвят.
Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером

Промова п. Ол. Барвіньского.

в галицкім соймі дня 23. січня 1896 при мотивованю внесеня, щоби правительство в школах середних Галичини завело обовязкову науку обидвох язиків краєвих, руского і польского.

Високий Сойме!

Справа, якої дотикає моє внесенє, не є зовсїм нова. Займала вона і займає уми дуже поважних людий, мужів державних і педаґоґів, стоїть вона на порядку дневнім в державах і краях, де побіч себе жиє дві або більше народностий і не зійде з порядку дневного, поки не буде відповідно полагоджена. Єсть се справа язикова, та головна підвалина ідеї національної і задля того має вона для кождого живучого народу таку незвичайну вагу. Язик єсть першим і найголовнїйшим засобом духового і морального розвитку національности, позаяк виходить з душі народу і найлїпше виявляє і виражає єго думки і чувства. Справа язикова належить отже до найважнїйших але неперечно і найтруднїйших питань національних.

Не буду далеко сягати і втягати тут дальших хоч дуже поучаючих прикладів в сїй справі, як Швайцариї, Бельгії і ин. країв з мішаною людностию, а обмежу ся до наших країв австрийских.

Від довшого часу, бо від часу відродженя національностий домагає ся справа язикова конечного і справедливого полагодженя, а всяке відрочуванє або невідповідне полагодженє не тілько не усунуло сеї справи з порядку дневного, але ще більше її заострювало і причиняло ся до викликуваня і піддержуваня національних суперечок. З часом однак що раз більше набирав значіня і ваги сей погляд, що національні суперечки відтягають значні сили від роботи позитивної, спиняють полагоджуванє важних робіт парляментарних, здержують економічний і культурний розвиток країв і держави і ослаблюють її становище і повагу.

Сей здоровий погляд проникав і обгортав що-раз ширші круги і нинї вже супротивні собі табори годять ся з собою, що справу язикову треба справедливо і скоро полагодити, щоби сполучені сили, чи то країв чи держави звернути на иньші наглі і важні справи.

Випливом сего здорового погляду були голоси нїмецких послів в Чехах Гальвіха і Руса, і молодочеха д-ра Пацака, внесенє пок. п. Вебера в моравскім соймі на заведенє обовязкової науки обидвох язиків краєвих в школах реальних, а саме тепер поставлено і в соймі ческім і в буковиньскім внесеня такого змісту як моє і моїх товаришів, на заведенє обовязкової науки язиків краєвих в школах середних.

І в сїй В. Палатї порушувано сю справу від кільканайцяти лїт при ріжних нагодах, хоч в ріжній формі. Нагадую тут добре відоме внесенє вельми поважаного ученого д-ра Малецкого, а також резолюцию референта комісиї шкільної в р. 1886 Д-ра Долля, в котрій домагав ся заведеня обовязкової науки обидвох язиків краєвих в школах середних з таким застреженєм, щоби лише на виразне жаданє родичів увільнювано учеників від науки другого язика краєвого.

На вторічній сесиї при справозданю о станї шкіл середних порушив сю справу п. Поповский, а хоч не виступив анї з внесенєм анї резолюциєю, викликав дуже інтересну дискусию, яка ще певно живо остає в памяти бодай давнїйших членів В. Сойму. Се уважаю я потрібним нагадати для доказу, що важність полагодженя язикової справи відчували здавна вже і в нашім краю, що над нею поважно застановляли ся. Се зволить В. Сойм приняти яко виправданє, для чого я з моїми товаришами, відчуваючи велику вагу і потребу полагодженя справи язикової в нашім краю, поставив внесенє на заведенє в школах середних нашого краю обовязкової науки обидвох язиків краєвих, руского і польского.

Предкладаючи В. Соймови се внесенє, був я зовсїм сьвідомий великих трудностий, які може стрітити переведенє сего внесеня в житє. Однак при тім всїм уважав я се обовязком обивательским, моральним довгом для краю, зробити сей почин до полагодженя межинародних відносин краю, до заведеня національного спокою. Я сподїваю ся, що ся В. Палата зрозуміє і оцїнить далекосяглість сего внесеня і приложить радо руки до усуненя сих трудностий.

Підношено вже й давнїйше в дискусиї над сею справою в сїй В. Палатї, що арт. XIX. основних законів стоїть в дорозї заведеню обовязкової науки обидвох краєвих язиків в школах середних, і указувано на те, що не можна заводити примусу до науки другого язика краєвого. При тім роблено також замітку, що перше треба би перевести зміну сего основного закона, а така зміна не на часї і спонуканє до сеї зміни не відси повинно би виходити.

Отже на се позволю собі замітити, що XIX. артикул законів основних не відповідає язикоправним вимогам ріжних народностий

---

3) **НЕ БИЛИЦЯ АЛЕ Й НЕ КАЗКА.**

Глїба Успенского.

(*Конець.*)

IX.

Не можу висловити, як дуже воно страшне! Ледви тілько із „неї“ і з „мене“ вийшло одно *ми*, і ледви ми на якусь мить почули дїйсну суцїльність і повноту житя, — дивлюсь: щось менї робить ся страшно, холодно і самотно... Вона зі мною нерозривно, але я знов самотний... В той час, як єї, зелений парісток, з острим, живим очком потягло *в стебельце*, до тепла, до плодородности, — я, той критик, насьмішливець, лїберал, радикал, утопіст і нїгілїст, гордун, протестант і в загалї чортови не брат, обернув ся *в корінь* і поліз кудись у землю, на якусь темну, клопітливу роботу, побіг як заяць в мировий з'їзд боронити купчика Чистоморденка, зачав воркотати: „справедливість двацятого жовтня!“ „Справедливість пятнацятого падолиста, грудня!“ Як-би менї подавали сто рублїв і столове, щоби я перекинув ся в летючого ящура, єй-Богу, я би нї хвилю не нагадував ся.

А най я збунтую ся, покину свою чорну працю, — вона зісохне, а се страшно, се убийство, се моя власна смерть; най вона вмре, — тодї житє моє безцїльне, дурне і на якого дїдька менї купчик Чорноплюй?

Треба жити!

Далебі, менї здаєть ся, що „в нашім станї“ він і вона сходять ся тілько до слюбу; т. є. до слюбу вони силоміць хапають ся всяких можливих способів найти межи собою що небудь *спільне*, — в книжцї, в думцї, в поглядах; і прямуючи до того спільного під натиском вродженого змаганя до повноти істнованя, роблять одно другому всякі можливі уступки, вирівнують обосторонні спільні погляди і теоретично однородні, нарештї витворюють із себе одно *ми*; але зараз зачинаєть ся житє, практика житя, і ролї сего й другого знову розходять ся зовсїм в ріжні боки! Те саме було і з нами: вона пішла в тїло, зачала повнїти, назбирувати сил для будучого поколїня, в тім і виявилось *єї дїло*; *моє дїло* виявило ся в конечности здобути материял для єї сил і ось ми зачали розходити ся, — вона в стебелину і цьвіт, а я в корінь, — вона до сонця, я в темряву... І степенно межи єї а моїм дїлом почала творити ся пропасть.

X.

В перших часах, після того, як ми зробились *ми*, було ще досить зносно. Ще я не глубоко уйшов у землю; до мене ще доходили людскі розмови, я міг співчувати чомусь, думати о чімсь спільнім, о чужім, громадскім і в той сам час не нудьгував, праця була не цїлком неприємна (дістали перевід з француского)... Але моїй жінцї почав заступати пень, ще остав ся від того самого дерева, на котрім я колись плакав, — вона не бачила сонця, жахала ся недокровности, а в книжцї „Надвір над дїтьми“ сказано, що недокровність передаєть ся дорогою наслїдства: се єї надзвичайно роздразняло та й я також тремтїв і ось треба було кватири на сонцї, переклад не давав одвітної винагороди і менї треба було шукати обовязку заприсяглого повномочника... Я бігав і шукав як загорілий; моя енерґія зросла надзвичайно, в одну ніч я проникнув землю, під останнїм я [illegible] цїлих два цалї; тут уже не було чути людскої мови — не до того менї було, щоби слухати, що „вони там“ балакають. Менї самому моторошно, менї потреба було кватири на сонцї; їй, моїй жінцї, треба було витягти ся чим скорше висше проклятого пня і я під виключним вражінєм здобути средства не нагадував ся оплести одного дуже поважного червяка, до берлоги котрого я проник у землю: був се поважний, старої дати старчик, котрий богато напрацював ся, як я читав у Дарвіна, для чорнозему. Спершу я накинув ся на чорнозем, але страх перед сухотами жінки змусив мене приступити і до самого старчика... Тонким кінчиком я обвив єго півперек, проповзши попід єго живіт здолу, упевнив єго в своїй щирій прихильности, підняв ся вести єго процес і степенно обвиваючи єго з попід долу через хребет, так окрутив впоперек, так увійшов у єго довірє, що він умираючи лишив менї ввесь свій маєток т. є. простїйше, згинув, розложив ся, я приняв у себе ввесь той чорнозем, а жінка перепровадила ся в нову кватиру „на сонцї“ т. є. бистро піднялась повисше проклятого пня і зачала почувати себе *лїпше*...

Після того їй треба було родити і я ще глубше встромив ся в темні безоднї землї...

іменно задля того, що не містить в собі ніяких конкретних постанов. Що-до основних прав єсть він зовсім на місци, однак щоб єму надати практичної вартости, належало би около сего артикулу яко засадничого осередка нагромадити доповняючі специяльні закони, так як се єсть при основноправних постановах про особисту свободу, про право домашне і т. ин. Як довго не будуть видані такі доповняючі закони, остане артикул XIX. маловартним зачатком в зборі иньших законів основних. Сї трудности в доповненю XIX. артикулу дали би ся усунути, а делеґация нашого краю в раді державній зробила-б сим велику прислугу і краєви і державі, коли-б приложила руки до усуненя тих перепон, які головно стоять в дорозі національному спокоєви.

(Конець буде.)

З галицкого сойму.

На 17-ім засіданю з дня 29-го січня с. р. відослано, по перечитаню вплинувших петиций, справоздане виділу краєвого о заряді продажи вареної соли до сільної комісиї.

З черги здавав пос. Єнджейович іменем адміністрацийної комісиї справу з проєкту закону ловецкого. Комісия вносить проєкт закона зложеного з 88 параґрафів, котрий управильнює відносини ловецкі в Галичині. Той закон, котрий має війти в житє в три місяці по єго оголошеню в Вістнику законів краєвих, обіймає заразом постанови, що з хвилею, як входить в житє той закон, тратять обовязуючу силу всї дотеперішні закони і розпорядженя, що відносять ся до того предмету, з виїмкою закона з 19. липня 1869. В. з. кр. ч. 26, котрий остає на дальше в обовязуючій силї.

В ґенеральній дискусиї критикував пос. Крамарчик комісийний проєкт закону, головно-ж вступ, після котрого права польованя опирає ся на праві годівлї звірини. Дальше критикує бесїдник постанови о винагороджуваню шкід зроблених звіриною і кінчить заявленєм, що проєктований закон приносить користь лише панам, а шкоду селянам і просить, щоби сойм згодив ся на поправки, які буде ставити при ухвалюваню поодиноких параґрафів. Пос. Окуневский критикує також закон. Бесїдник підносить, що виділ краєвий в своїм проєктї умістив постанову, що арендоване польованя має належати до зверхности громадскої. Та постанова дуже бесїдникови сподобала ся, тимчасом комісия змінила тоту постанову і признала, що переводити аренду права польованя має власть політична. Пос. Бойко критикує рівно-ж проєкт закона і кінчить просьбою, щоби тямлено на слова пророка, що „злодійске то серце, котре кривдить другого“. Пос. Абрагамович боронив проєкту закону. Против закону виступили посли Среднявский і Вуйцїк, котрий поставив внесенє, щоби цїлий проєкт закону відіслати назад виділови краєвому до перерібки. В обороні закону стали ще посли Дїдушицкий Станїслав і справоздавець Єнджейович, по чім відкинено внесенє пос. Вуйцїка і приступлено до специяльної дебати.

В специяльній дебатї принято перші 37 параґрафи з деякими поправками.

Вкінци відчитано інтерпеляцию пос. Воржеха до правительства, чи оно не наміряє знести стемплевих кар; внесенє пос. Чайковского, щоби правительство в своїм предложеню перевело розширенє компетенциї судів мирових в справах цивільних понад проєктовану квоту 40 кор. і щоби кошти удержаня тої институциї поносила держава; внесенє пос. Погорецкого з завізванєм до правительства, щоби оно взяло під розвагу справу утвореня торговельної палати в Тернополи.

На 18-ім засіданю з дня 30-го січня с. р. відчитано передовсїм вплинувші петициї, опісля інтерпеляцию пос. Меруновича до правительства о перенесенє рогачки в Винниках; внесенє пос. Чайковского, щоби візвати правительство, аби постарало ся вкоротити шкідну дїяльність нинїшних збіжевих бірж і забезпечити рільників від наслїдків того.

Перед приступленєм до дневного порядку просив пос. Скшиньский, щоби верифікация єго вибору прийшла як найскорше під нараду, що прирік член виділу краєвого Хамец.

Пос. Погорецкий мотивував своє внесенє в справі торговельної палати в Тернополи. Пос. Чайковский мотивував своє внесенє, котрим взиває ся правительство до переведеня, після постулятів соймових, зміни в предложеню правительственнім з 1894 р. (дотично судів мирових) в тім напрямі, щоби: 1) компетенция судів мирових в справах цивільних була розширена понад проєктовану квоту 40 корон; 2) щоби від вироку судиї мирового до певної висоти квоти, означеної законом, був виключений відклик; 3) щоби кошти удержаня тої институциї поносила держава.“ — Внесенє відослано до правничої комісиї.

Приступлено до дальшої специяльної дискусиї над ловецким законом. Пос. Абрагамович поставив до § 41 поправку, щоби лиш в недїлю було заборонено полювати, а в торжественні сьвята було вільно полювати по богослуженю. Тій поправцї спротивив ся кардинал Сембратович, почім пос. Абрагамович цофнув свою поправку. До §§ 46 і 47 поставлено кілька поправок, отже відослано їх комісиї, щоби їх розважила. При § 67 поставив пос. Жардецкий важну поправку, але єї відкинено. Відкинено дальше поправки, які ставали пос. Швед. Крамарчик і Вахнянин, по чім мазурскі і рускі посли вийшли з салї. — Вкінци принято решта параґрафів без зміни.

Принято внесенє громадскої комісиї, щоби виділ краєвий поставив на найблизшій сесиї проєкт закону о виборчій ординациї для 30 міст; принято внесенє дорогової комісиї з зазивом до правительства, щоби вистарало ся о сталу дотацию з державного скарбу на субвенцию будови повітових і громадских доріг, та щоби розважило справу доповненя сїти правительственних доріг в Галичинї. Петициї повітового виділу і міста Мислениці та громади Сулковичі о заснованє там судів повітових відступлено виділови краєвому.

Принято вкінци всї внесеня комісиї краєвого господарства в справі реґуляций рік і меліорациї. І так признано: на реґуляцию Скави 4230 зр., на реґуляцию Раби 11.440 зр., на реґуляцию Дунайця 42.858 зр., на реґуляцию Вислоки 20.407 зр., на реґуляцию Вислока 3.290 зр., на реґуляцию Сяну 29.663 зр., на реґуляцию Стрия 8.777 зр., на реґуляцию Сьвічи 6.033 зр., на реґуляцию Лімницї 5.125 зр., на реґуляцию Бистрицї надвірняньскої 1.500 зр., на реґуляцию Бистрицї солотвиньскої під Солотвиною 1.025 зр., на нагороди за обсадженє лозою відрінків 1000 зр., до розпорядимости виділу краєвого 5000 зр., разом 140.318 зр.

Уділено яко першу рату субвенциї на забудоване гірских потоків в дорічи Днїстра суму 20.200 зр.

При кінци засїданя відчитано інтерпеляциї пос. Шведа в справі правних відносин при уживаню громадского добра і пос. О-

---

Постепенно віддаляючи ся від білого сьвіта, постепенно тратячи звязок з загальними тепер уже непотрібними, спиняючими мене інтересами, я все щораз більше зосереджував ся на добуваню засобів; усї мої вчинки почали походити, отверто кажучи, зі самолюбних побудок. Там під землею також різні пари сплїтають ся і також інтриґують одно з другими, конкурують, вибирають собі місця, — у всїх „сїмя“... І я, розумієть ся, взяв у тім участь. Став „співчувати“ тому, що дав менї моготу втягнути в себе материяльні сили, а не співчував усьому, що змагало покласти конець моїй ненаїсности... Серце моє почало псувати ся, кривити, лютувати на якунебудь неправильну несправедливість: ось на приклад побіч мене здоровенна ґеорґінїя, що жере за сїмох, а я кажу, що вона „падлюка!“ і кажу покласти конець розграбованю башкірских земель, а в дїйсности я злий через те, що менї не припало з тих земель анї шматка і що мушу скорчивши ся сидїти в управі московско-індийскої зелїзницї...

Але іноді нечайно обгорне страх перед тою безмисною, тяжко обезсильною працею, від котрої нї в днї нї в ночи нема віддиху; злість розбере на вид усьої тої гидоти, що єї бачиш навколо — нїчого прїч поживи, висисуваня соків із землї і якогось мовчазного і понурого цямканя; виглядів хоч крихту — крихітку радісливих — нїяких. І задля чого-ж усе те, питаю ся? „Зубки прорізують ся!“ Зубки прорізують ся! — а я мушу упідляти ся, підлещувати ся, до землї хиляти ся? Зубки!...

XI.

З кождим днем наші дїла почали розходити ся щораз більше в різні сторони: там зубки, — а в мене інтриґи, якісь аванси, щось нечисте в шнурових книгах, страх утратити місце... Та де-ж у всїм тім що небудь спільне? Я не знаю, як менї бути, як справити ся, — а вона менї показує зубок і вимагає усьої моєї уваги... Вона щораз більше вглублять ся в тайну розгалуженя свого дїла, а я тілько чую більшаючу конечність, щораз глубше в'їсти ся в землю, і певна річ щораз дальше бути від неї і від громадских інтересів. Обоє ми втомляємо ся на своїх окремих дїлах, межи котрими нема нїчого спільного, і обоїх нас зачинає глодати образа.

— Нїякого співчутя моїм підземним мукам! — злосливо гадаю я, опустошаючи повітову касу і знаючи, що вона тепер там на горі на сонцї тілько і всього думає, як-би прибрати свої дїти після найновійшої моди.

Так ми, коренї, ричимо під землею. А вони, цьвіть, хіба-ж не так само обурені на нас? Як-жеж би не так?

— Тілько і знаєш, як прийде з управи летючих ящурів, тілько і всьої розмови, що динаміт і динаміт, та експльодуючі материї, та хто на сто процент більше убє... У Никольця катар, а він менї про маршалка повітової ради, дуже менї того треба! Цїлий день сама, ледви діждемо ся на обід, а по обіді він іде грати в карти; тут мимо волї здуріти можна...

Оттак і живемо з дня на день!

Правда, і тепер у нас бувають хвилї, коли ми знов *ми* в дїйсности. Але-ж горе! се вже не щасливі хвилї сьвідомости повноти житя, а навпаки, хвилї гіркої сьвідомости, що ми обоє нещасливі і що всї наші терпіня нїби-то для будучих поколїнь — однаково нїчого не значуть, що поколїня будуть страждати так само, як ми... От і тепер довкола нас умираючих вже зачинають жити наші дїти, вже і вони поженились, — а я вже чую, як мій старший син, риючи ся носом під землею, бурмоче:

— Нїякого розвитку!

Нещасний!

І нема чого вам жалувати, що град укоротив наше житє передчасно — надоїло! Змучили ся!... Як-би не налетів град, то прийшла-би осїнь, зима, завалило-би нас снїгом і безхосенна мука житя закінчилась-би як раз так само без нїяких результатів...

Тут я прокинув ся: в зовсїм темну, стацийну кімнату увійшла кухарка зі сьвічкою. Ясне сьвітло осліпило мене, — я прокинув ся, згадав, що голоден і зажадав самовара.

Ось яку не билицю розповів менї товариш подорожи.

— Щож, — повів я єму — усе те правда!

— Так! для цьвітів, коли хочете, правда, а для людий — правда та не вся!

— Чого-ж тут недостає?

— Недостає людского права сказати: „не хочу!“ Ось чого недостає. А от, та боротьба з заскорузлостию і бажанє добити ся повноти істнованя дають перечувати ся у всїляких можливих напрямах — вона то й зложила ся тепер в такий неприманливий образ родинного розладу.

Переклав з великоруского

Василь Рілєнко.

стапчука до правительства, длячого війта в Бутинах, жовківского повіту, доси не усунено від урядованя.

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 1. лютого 1896. р.

Два збори наших товариств відбули ся у Львові, а то дня 30. с. м. збори Народної Ради а дня 31. с. м. збори Просьвіти. На зборах Народної Ради явило ся після *Дѣла* 300 осіб, після *Галичанина* лише 100 (значить осіб було певно з 200) — головно духовна і сьвітска інтеліґенция.

В рефераті о політичнім положеню руского народу порівнав — як читаємо у справозданю *Дѣла* — пос. Романчук наше теперішне положенє з тим перед 10 роками, коли завязувала ся Народна Рада. Результат сего порівнаня був такий, що не можемо говорити о поліпшеню нашої долі як під взглядом політичним так і економічним, бо що-до першого, то страти наші перевисшають (?) всякі здобутки, а що-до другого, то мусимо числити ся з нечуваним доси у нас фактом — еміґрацією. Референт не ставив широких проґрам діяльности, лиш рад би був, щоби члени Народної Ради, а взглядно загал руского народу, придержували ся і виповнили отсї три резолюциї:

„Загальний збір Народної Ради у Львові взиває всїх своїх членів а також всїх добре мислячих Русинів, щоби явно і сьміло все і всюди визнавали і виконували народну проґраму, а особливо: 1) щоби все і всюди, як в приватнім так і в публичнім житю уживали рускої мови в слові і письмі; 2) щоби заховували безоглядну солїдарність і карність в справах народних, а також щоби солїдарно підпирали руских людий і рускі інституциї, як руских купців, ремісників, рускі школи, руску асекурацию, рускі каси задаткові і т. д.; 3) щоби по всїх громадах руских старали ся о добру управу громадску яко підвалину всеї самоуправи.“

П. Ярослав Коритовский з Калуша говорив про слїдства в справі виборів, а др. Олеськів про еміґрацию. Пос. Телишевский мав мати реферат про економічне положенє народу, але з незнаної причини не явив ся на зборах. Принято зазив до виділу Народної Ради, щоби устроювано віча по краю і ведено докладну евіденцию роботи на провінциї та щоби зорґанізовано безплатну оборону правну в справах політичних. До нового виділу Народної Ради вибрані: Юл. Романчук головною, о. Ал. Стефанович, Вас. Нагірний, Ів. Белей, др. Ів. Франко, др. Нік. Лагодиньский і Мих. Струсевич, — заступниками: Ром. Цеглиньский, о. Ал. Темницкий і Мих. Петрицкий.

Загальні збори тов. „Просьвіти“ відбули ся 31. с. м. при великій участи (до 300) членів. Наради тревали без перерви від 10-ої до 4-ої години пополудни. При голосованю до виділу вибрано одноголосно пос. Юліяна Романчука головою товариства, а на прочих членів вибрані: Іван Белей, Олександер Борковский, Григорий Врецьона, Володимир Гнатюк, Антін Дольницкий, Др. Ярослав Кулачковский, Др. Кость Левіцкий, Василь Нагірний, Петро Огоновский, Кость Паньковский, о. Олександер Темницкий, о. Алексій Тороньский. — На заступників членів вибрані: Роман Цеглиньский, Філярет Гладилович, Іван Копач, Др. Никола Лагодиньский, о. Стефан Лежегубский, Михайло Струсевич.

З ухвал важнїйших зазначити треба, що поручено виділови: розділити поміж членів реферати — скликувати наради в справах економічно-торговельних, — змінити постанови статута що до приниманя членів, взглядно що до права відклику до загальних зборів на случай непринятя.

Прислали нам з малого села Давиден-Зруба справозданє із зборів тамошної читальнї „Рускої Бесїди“ дня 1-го сїчня с. р., в котрім читаємо, що на зборах явило ся 21 членів. Збори отворив голова Ґеорґій Думенко, здав справу з діяльности виділу читальнї і завізвав до вибору нового виділу. Члени згодили ся, аби і на сей рік 1896-ий лишав ся той сам виділ, значить: Ґеорґій Думенко голова, Григорій Тащук секретар, Ґеорґій Гладчук касиєр, Василь Кміть бібліотекар, а заступниками виділових Теодор Кабюк і Василь Оленюк. За рік минувший зібрано вкладок 10 зр. 50 кр. — Касиєр Гладчук візвав членів, аби заложили собі касу позичкову. Бувало давнїйше, кілько то гроший лишало ся за горівку в коршмі! А тепер біда, треба ратувати ся, скинути ся по кілько хто може, потому через рік збере ся більша сума і буде можна в потребі запозичити ся на маленький процент; не треба буде кланяти ся жидам. — А виділовий Василь Оленюк радив, аби всї старали ся о власний дім для читальнї, щоби не потрібно було тулити ся з читальнею в комірнім. — Бібліотекар Василь Кміть казав, що потрібно шафи на книжки, щоби не нівечили ся.

Красне слово сказав заступник голови Григорій Тащук. „Панове члени — читаємо промову Тащука у протоколї із зборів — маєте кождий фамілїю. Чому-ж би ви не заохочували своїх фамілїянтів до читальнї? Кождий з вас може привернути до читальнї богато людий. Таже вже раз пробудїть си, розкорізмайте си, розберіть у своїй голові, до чого читальня, бо це не дурница та не пусте, бо це нам на добро пішло. Кілько вам си набиває у голову, тай ви не можете раз си спамятати; так до вас не приймає си, як горох до стїни. От би-сте собі роздумали, що то за нами упоминають си світлі братя Русини? Чому-ж би ми за ними не ступали і за їх словами? Они за нами вступають си, они нам кажуть тримати си разом, аби Бог дав, аби їм за одно прибуло здоровя в сто разів!“ Чей собі такі красні слова возьмуть члени читальнї до серця. Збори закінчили ся окликом: „А тепер, панове члени, воскликнїм нашому Татови Монархови многая лїта прожити і нашому мінїстерству і нашому президенту Ґоесу і нашим делеґатам, цим особам многая лїта прожити, що вони нас розбудили із сна!“

Се справозданє ми взяли з протоколу зборів читальнї. Писав єго селянин.

Нову читальню „Просьвіти“ отворено дня 26-го сїчня в Махнові, равского повіта.

Мінїстри у Львові. Дня 30-го сїчня урядили соймові посли бенкет в честь президента мінїстрів ґр. Баденїого і мінїстра фінансів д-ра Білиньского, в котрім взяли участь майже всї посли соймові між ними польскі селяни і Русини, кілька послів до ради державної, члени палати панів, кардинал Сембратович, епископ Моравский і Ісакович, князь-епископ Пузина, намістник, маршалок краєвий і достойники краю. Дунаєвский вніс тоаст в честь президента мінїстрів, згаджаючи ся на проґраму правительства „вести, а не дати ся вести;“ до сего потрібні певні прекмети, котрі теперішне мінїстерство посїдає у високій мірі. Бесїдник бажає ґр. Баденїому щасливого осягненя визначеної цїли. Президент мінїстрів ґр. Баденї дякував за прихильність і запевнив, що й на дальше буде кермувати ся почутєм обовязку і вірним придержуванєм принципів. Провід мусить бути такий, щоби більшість добромислячих повірила себе з пересьвідченя тому проводови. Вніс тоаст в честь краю. (*Живі оплески*). Залєский тоастував в честь мінїстра фінансів, згадавши похвально о єго прикметах характеру. Білиньский виказав в оплескуваній промові потребу, поносити жертви в користь державних інтересів. — В ночи від'їхали мінїстри до Відня; на двірци попрошали їх намістник, настоятелї урядів, богато послів і достойників.

Справа наслїдства престола в Австриї. Недавно тому подало Deutsches Volksblatt, антисемітский орґан, вість, що в Австриї мають змінити право о наслїдстві трона. Тепер же Politische Correspondenz і Wiener Ztg. заперечають рішучо сї поголоски. Pol. Correspondenz називає ту поголоску дитинячим вимислом, цїлком безпідставним, і бачить в нїй злосливі тенденциї. А твердженє антисемітских часописий, мов би в сїй справі мінїстерство заграничних справ мало вже перепровадити урядову переписку з австрийскими амбасадорами і посольствами, називає та часопись безглуздою пробою підперти одну неправду другою неправдою.

Моравский сойм рішив одноголосно серед одушевлених окликів засновати з нагоди 50-лїтного панованя нашого цїсаря краєвий заклад для 200 невилїчимих хорих. Намістник висказав свою втїху про сей великодушний доказ привязанности.

Велика буря лютила ся вчера і сегодня в нашім містї. Вітер віяв з заходу і стопив снїг так, як би на весну заносило ся. Сегодня зраня знов зміг ся так сильний вітер, що позривав богато вивісок, а подекуди навіть дахи. При тім мело снїгом.

Нові проби з промінєм проф. Рентґена. Льондоньска часопись медична The Lancet доносить о такім припадку в лїкарскій практицї, де послужено ся відкритєм проф. Рентґена. В однім льондоньскім шпитали лежав від кількох місяців якийсь моряк з цїлком задеревілими ногами і руками. Не міг нї стояти, нї ходити, нї взяти нїчого в руки. Перед кількома місяцями доставлено єго до шпиталя пяного, а при лїкарских оглядинах побачено, що на хребтї коло хребетного стовпа є у него мала рана; з рани текла кров. По кількох днях рана загоїла ся, однако недужий не міг від того часу рушити нї ногами нї руками. Всї лїкарскі средства показали ся безуспішні. Др. Вілїямсон, оператор на хірурґічнім відділї того шпиталя, вичитавши в часописях о досьвідах проф. Рентґена, попав на гадку відфотоґрафувати в кількох місцях хребет недужого. І дійстно рентґенівска фотоґрафія принесла успіх. На образї, між послїдною хребетною костию а першою костию стовпа, був кусник якогось предмету, котрого не можна було з фотоґрафії розпізнати. Отже др. Вілїямсон розрізав в згаданім місци тїло і найшов між кістьми хребетного стовпа вістре ножа так сильно вбите, що треба було єго аж вирізати. На другий день по операциї міг вже недужий ходити. З того видко, як велике значінє має для хірурґії відкритє проф. Рентґена.

Найвисшим домом на сьвітї був доси будинок, збудований коштом американьских льож масоньских, під назвою „Масоньска Сьвятиня“. Той будинок є 170 стіп довгий, 114 стіп широкий, 265 стіп високий і має 20 поверхів. Але тепер сей будинок уступить своє першеньство иньшому будинкови в Новім Йорку, котрий будує тамошнє товариство підморского телеґрафу. Будинок сей на самім передмістю буде мати 21 поверхів, високий на 305 стіп і коштувати ме два мілїони долярів. На будову того кольосу буде ужитий виключно материял огнетревалий. Навіть рами вікон і дверий будуть металеві. Люди будуть могли шістьма елеваторами спускати ся з високих сфер на новойорский брук. Американцї називають такі будинки „драпачами небес“.

Щедрий дар. Латиньский архиепископ у Львові Моравский жертвував на проектований інститут ім. св. Йосафата 1000 зр.

Смерть на ловах. Старий стрілець Рудольф Сімадер в Ґурагуморі ранив на ловах дика, але сей втїк до свого леговища. Два днї опісля пішов Сімадер єго шукати і по кровавих слїдах винайшов єго. Два рази стрілив він в дика, але не застрілив єго; за те кинув ся дик на стрільця, ранив єго тяжко в колїно, так що Сімадер в наслїдок упливу крови помер на місци.

ТЕЛЕҐРАМИ „БУКОВИНИ“.

—o—

з дня 1. лютого 1896 р.

Відень. Wiener Ztg. оголошує, о зізволеню цїсаря, щоби унїверситетскому професорови архимандритї Василеви Рентї висказано з нагоди єго увільненя від функций міского шкільного інспектора найвисше задоволенє з єго успішні труди.

Відень. Вчера вернули президент міністрів ґр. Бадені і міністер фінансів др. Білиньский зі Львова.

Відень. Адміністрацийна комісия долішно-австрийского сойму приняла одноголосно внесене виділу краєвого, щоби з нагоди ювилею 50-лїтного панованя нашого цїсаря заснувати заклад для 1000 сиріт.

Берлин. З нагоди посмертного дня наслїдника трону Рудольфа зложив нїмецкий цїсар Вільгельм без товаришів одногодинну візиту австрийскому амбасадорови Сеґенїому.

Царгород. Наспівші до Цайтуна амбасадори знайшли страшні відносини що-до здоровля між війском; що дня гине 140. Амбасадори вже розпочали переговори для мирної передачі твердинї.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складі:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по **1** зр. **20** кр. за рочник, а всї **9** разом за **9** злр.

— З пересилкою почтовою **9** зр. **30** кр. —

ПРАВДА,

вістник полїтики, науки і письменства

виходити ме

З НОВИМ РОКОМ 1896

— раз в тиждень кождої пятницї —

в обємі одного аркуша.

Цїна в Австриї річно: 4 р., піврічно 2 р. чвертьрічно 1 р. за границею (задля значних коштів пересилки) річно 8 рубл., піврічно 4 рубл.

ВИДАНЯ ВАСИЛЯ ЛУКИЧА.

I. ЛІТЕРАТУРНІ ЗБІРНИКИ:

1. **Ватра.** — В Стрию, 1887 р. 215 стор. в 8⁰. Цїна 1 злр.
2. **Квітка.** — У Львові, 1890 р. 128 стор. в 8⁰. Цїна 30 кр.
3. **Рідний зільник.** — У Львові 1891 р. 136 стор. в 8⁰. Цїна 30 кр.
4. **Левада.** — У Львові, 1892 р. 103 стор. в 8⁰. Цїна 25 кр.
5. **Рідна стріха.** — У Львові, 1894 р. 120 стор. в 8⁰. Цїна 25 кр.

II. ЗБОРОВІ ТВОРИ:

6. **Твори Василя Чайченка.** — (Оповідання) — У Львові, 1892 р. 207 стор. в мал. 8⁰. Цїна 80 кр.
7. **Твори Василя Чайченка** Том II. (Соняшний промінь). — У Львові, 1892 р. 174 стор. мал. 8⁰. Цїна 60 кр.
8. **Твори Василя Чайченка.** Том III. (На розпуттї) — У Львові, 1892 р. 210 стор. мал. 8⁰. Цїна 80 кр.

III. ПОВІСТИ, РОМАНИ, ХРОНІКИ І ОПОВІДАНЯ.

10. **Навіжена,** пов. Нечуя-Левіцкого. — У Львові, 1891 р. 84 стор. мал. 8⁰. Цїна 20 кр.
11. **Поміж ворогами,** пов. Нечуя-Левіцкого. — У Львові, 1893 р. 180 стор. мал. 8⁰. Цїна 40 кр.
12. **За громаду,** хрон. К. Т. Подоленка — У Львові, 1892 р. 94 стор. мал. 8⁰. Цїна 20 кр.
13. **Художник,** пов. Т. Шевченка переклад Ол. Кониського. — У Львові, 1894 р. 101 стор. мал. 8⁰.
14. **Між народ,** пов. М. Школиченка. — У Львові 1894 р. 92 стор. мал. 8⁰. Цїна 20 кр.
15. **Хо,** казка Михайла Коцюбинського — У Львові, 1894 р. 34 стор. 8⁰.
16. **Облога Буши,** пов. Мих. Старицкого. — У Львові, 1894 р. (кінчить ся друковати).
7. **Грішники,** роман-хроніка Олек. Кониського. — У Львові, 1895 р. 192 стор. мал. 8⁰. Цїна 50 кр.
18. **Пани й люди,** повість Володимира Левенка. — У Львові, 1893 р. 168 стор. мал. 8⁰. Цїна 80 кр.

IV. ДРАМИ.

19. **Лимерівна,** в 5 діях Панаса Мирного — У Львові, 1892 р. 67 стор. мал. 8⁰. Цїна 20 кр.
20. **Титарівна,** в 5 діях Марка Кропивницкого. — У Львові, 1892 р. 63 стор. мал. 8⁰. Цїна 20 кр.
21. **В темряві.** в 5 діях Мих. Старицкого — У Львові, 1893 р. 91 стор. мал. 8⁰. Цїна 20 кр.

V. ПІДРУЧНИКИ І ТВОРИ ЛІТЕРАТУРНО-НАУКОВІ.

22. **Руский правотар домовий.** Том. I. [Закон цивільний]. — У Львові, 1885 р. XVI і 432 стор. вел. 8⁰. Цїна 2 злр. 50 кр.
23. **Угорска Русь,** єї розвій і теперішний стан. — у Львові, 1887 р. 30 стор. вел. 8⁰. Цїна 15 кр.
24. **Юрий Коссован,** проба критичного розбору автобіоґ. єго повістий і житеписи нап. Олек. Колесса, — У Львові. 1893 р, 99 стор. мал. 8⁰. Цїна 30 кр.
9. **Твори Карпенка-Карого.** (Мартин Боруля. Сто тисяч. Безталанна. Що було, те мохом поросло. Чабан). — У Львові, 1895 р. (кінчать ся друкувати),

Всї повисші твори можна набути в Книгарнї Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, ул. академічна ч. 8 і в Книгарнї Ставропигійській.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї, загально признаний **знаменитий усмирюючий лік на втиранє:** по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей **загально улюблений домашний лік** просто під назвою

Ріхтера Liniment з котвицею

і принимати з осторожностию лише фляшки зі знаним значком охоронним „Котвиця“, бо лише ті правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим львом у Празї.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесиї ц. к. міністерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Днїстер“, опертий на засадї взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкід огневих під найприступнїйшими услівями і почислює можливо найнизші премії.

Всякі шкоди лїквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о уділенє **аґенциї** в місцевостях, де нема аґентів „Днїстра“, принимають ся.

БУКОВИНА

з новим 1896 роком почала виходити ЩОДНЯ кромі недїль і сьвят. Доси, як звістно, появляла ся наша часопись чотири рази в тиждень з недїльним додатком; тепер БЕЗ ПІДВИСШЕНЯ ПЕРЕДПЛАТИ, будуть наші передплатники діставати „БУКОВИНУ“ ЩОДНЯ.

Передплата на „БУКОВИНУ“ в 1896 роцї виносить на цїлий рік 10 зр.. на пів року 5 зр., на чверть року 2 зр., 50 кр., місячно 1 зр.

Кромі того без нїякої доплати одержать наші читателї в протягу 1896 року яко премію

ТВОРИ Ю. ФЕДЬКОВИЧА,

з котрих перший том станемо зараз друкувати, скоро тілько урядимо власну друкарню, що наступить **в лютім 1896 року**

Видає тов. „Руска Рада“ в Чернівцях. Відповідає за **редакцию Осип Маковей.** З друкарнї Г. Чоппа.